

Kultusminister under disse Forhold har lagt sig imellem og ganske naturligt vist noget afsjælende paa Forholdene, finde vi vistnok meget begrundet, om det end ikke derved kunde redresseres, hvad der var sket. Men det er et Spørgsmaal, hvorvidt Ministeriet evner at gaa ligeoverfor den iøvrigt gamle Sædvane, som man fra anden Side har til at handle selvtændigt. Jeg forbeholder mig iøvrigt at komme nærmere ind paa dette Spørgsmaal, hvis senere Diskussion skulde give Anledning dertil. — Forslaget under Nr. 74 er et lille Spørgsmaal, skjøndt det er en stor Understøttelse til en Regtssgangstone. Da der er saa mange Regtssianere eller i alt Fald Studenter her i Salen, vilde det være uretfærdigt at røre ved dette Spørgsmaal, det er i alt Fald ogsaa for smaat at røre ved, Understøttelsen er hende vel undt. — Forslaget under Nr. 75 har jeg omtalt. — Forslagene under Nr. 76—79 skal jeg blot nævne; de ere analoge med, hvad man tidligere har foreslaaet; jeg vil oppebie at høre den ærede Ministers Ytringer om dette Spørgsmaal.

Jeg kommer nu til en Sag under Nr. 80 og 81, som har noget større Betydning. Forslaget under Nr. 81 er foreslaaet affattet anderledes, for at bringe det til Afstemning under en anden Form, nemlig ved de udenfor Vædringsforlagslisten stillede Forslag Nr. 1 og 2. Fler-tallet har under Nr. 80 foreslaaet Summen 28,000 Kr. forhøjet med 2,200 Kr. Mindretallet har under Nr. 81 foreslaaet Summen forhøjet til 40,000 Kr.; man vil saa have sat den Betingelse ind, at heraf kan anvendes indtil 3,000 Kr. til Tilsyn. Dette Tilsyn er vel neppe helt ud et Udtryk for deres Tanke, det vil da maasse kunne rettes senere, hvis det skulde være fornødent. Nu vil jeg sige, at igaar bevilgede det høje Thing 55,000 Kr. til de tekniske Stoler i Byerne. Det forekommer mig, at det Mindste, vi i Forhold dertil kunde bevilge til denne nu allerede meget gamle Institution, Folkehøiskolerne, er 50,000 Kr., hvilket er 5,000 Kr. mindre, end de tekniske Stoler ville faae. Denne Sammentigning er vistnok ikke noget Bevis, men Ministeren har leveret os Oplysninger angaaende det Spørgsmaal, som jeg tilbøielig efter Sagens Natur har Ret til at benytte endel af uden videre, medens jeg for noget af det, som for flere Ting's Vedkommende er leveret mere fortroligt til Udvalget, har erhvervet mig Ret til at benytte, hvad jeg ønsker. Der er søgt Understøttelse i det sidste Aar af 57 Stoler, og der er enkelte Stoler, som Lestrups Høiskole, Ballekilde Høiskole, Kolds Nigestole, Skovgaard's Høiskole, Nødskilde Høiskole, saavidt jeg veed, og maasse enkelte andre, der ikke have søgt, men der er ingen andre større Høiskoler, der ikke have søgt. Lige vi dem med, som efter deres Stilling og de ifjor fulgte Regler ville have Krav paa en meget betydelig Del af Understøttelsen, vilde vi

have godt og vel 60 Ansøgere om det paa denne Konto bevilgede Beløb. Desuden er der efter Reglen i Finantsloven, kan ogsaa anvendes paa anden Maade" osv. enkelte andre Formaal, der fremmes ved denne Konto. Jeg tror, det er 1,900 Kr., som ere udelte udenfor Høiskolerne til visse Formaal, som gaa i lignende Retning. Der opgives for Høiskolerne 1,150 Aars-Clever. Jeg har forstaaet det saaledes, at derved er brugt en Beregning, hvorefter det skulde være hele Aar. Er det Tilfældet, er det 2,300 Clever for et halvaarligt Kursus. Tag nu Folkehøiskolerne og Clevernes Antal i Betragtning, og tag det store Apparat og de store Udgifter i Betragtning, som de Vedkommende have, se paa den hele Virksomhed og Brug af Lærerkrafter og Kapital, og jeg siger da, at saa er et saadant Beløb, fordelt efter visse Regler og en vis Overveielse til dette Formaal, meget beskedent. Alt, hvad vi her foreslaa til disse Høiskoler, overstiger ikke meget, kun med 10 til 15,000 Kr., hvad man almindelig kan komme til at give ud til en eneste lærd Skole. Der foreligger en meget interessant Meddelelse, som Udvalget ikke har faaet trykt, om en Opgjørelse af Fordelingen efter Ministeriets Regler ved Dr. Steenstrup. Jeg veed ikke, om Udvalget vil have den trykt til tredie Behandling, men den er et meget omhyggeligt Arbejde. Hvorvidt det trufne Skjøn over Fordelingen af de 8,000 Kr. eller rettere sagt 6,100 Kr. for alle Tilfælde er rigtigt, skal jeg ikke inlade mig paa at bedømme. I den Henseende kan man ikke gjøre Alle tilfreds. Men dermed følger en Betænkning fra Dr. Steenstrup af ifjor Efteraar, før vi talte om den Sag, at forhøje Tilskudene, og der siger han om dette: Lige fra den Tid, jeg veed mit mine Reiser lærte nærmere at kjende Høiskolernes Stilling, har jeg haft det bestemte Indtryk, at de i det Hele i Forhold til deres Betydning ere for svagt understøttede, og jeg tør ikke tilbageholde min Frygt for, at, naar hvis de vanskelige Lider for Landmanden skulde være nogle Aar endnu, adskillige af de mindre Høiskoler blive nødt til at standse, fordi Forstanderne have bragt sig i en altså vanskelig økonomisk Stilling, medens flere af de mere fremragende Høiskolemænd ville for tidligt faae deres Kræfter oplidte — med mindre enten Staten eller Amtene ville i Tide træde til med en rundeligere Hjælp. Den Udvei, der tidt nævnes, at Betalingen for den maanedlige Undervisning kan forhøjes f. Ex. til 15 Kr., kan sikkert faae Betydning — i gode Tider, men neppe i trange og i hvert Tilfælde ikke i alle Egne og for Skoler af forskjellig Art. Selv i de gode Tider har man i ikke saa Egne ikke turdet forlange mere end 8 Kr. om Maanedden for Undervisningen, enkelte Steder vel endog mindre." Efterat der var fremsat nogle Strøbemærkninger i Betænkningen i den første Del af Samlingen — jeg